

DE BORCHT

BAARLOOS VERLEDEN

**HISTORISCHE WERKGROEP DE BORCHT
PERIODIEKE UITGAVE VOOR DE ABONNEES
VAN ONZE SPOKKELINGEN EN DE BORCHTLIEDEN**

ISSN 1568-1939

Oktober 2007 nr. 20

Secretaris-penningmeester:

C.J.M. Vaessen

Postbus 8355

5990 AB Baarlo

Telefoon : 077-4772182

E-mail: hwbaarlo@hetnet

E-mail: sjaanvaessen@hotmail.com

Website: <http://deborcht.baarlo.com>

Baarloos Verleden verschijnt in principe 2 maal per jaar in april en oktober. Jaarlijks wordt een sprokkeling uitgegeven in boekvorm, welke aan de abonnees automatisch wordt toegezonden. De uitgaven in de serie Baarlose Sprokkelingen Extra dienen te worden besteld. Abonnees ontvangen gratis de uitgaven van het contactblad "Baarloos Verleden". Voor bestellingen, inlichtingen of opgave voor een abonnement kunt u contact opnemen met het secretariaat.

Het nieuwe bestuur van de Historische Werkgroep de Borcht.
V.l.n.r. Giel Keulen, voorzitter; Harie Görtz, bestuurslid; Twan Bongers, bestuurslid; Sjaan Vaessen, secretaris/penningmeester. Loek van Lier, bestuurslid, ontbreekt op deze foto.

SPROKKELING 2007

In voorgaande uitgaven van Baarloos verleden is reeds vaker geschreven over de sprokkeling, die er nu aan staat te komen. Baarlose toponiemen. Dit jaar verschijnt het eerste deel. Zie bijgaand bestelformulier.

SPROKKELING 2008

Onze abonnees weten, dat ze elk jaar een sprokkeling tegemoet kunnen zien. Zo heeft de werkgroep niet alleen de blik op het verleden gericht, maar ook op de toekomst. Het tot stand brengen van een uitgave is geen sinecure en vraagt een lange voorbereidingstijd.

Het succes van de sprokkeling in 2005 "Richtig Baolders" van Harie Görtz smaakte bij de schrijver naar meer. Hij is daarom druk doende aan een nieuwe sprokkeling, die weer *richtig Baolders* zal zijn. Over de inhoud wil Harie niet al te veel kwijt. Hij verklaart, dat hij de lezer meeneemt op zijn wandelpad door Baarlo om veel historisch interessante wetenswaardigheden te vertellen. Hij is druk doende met het verzamelen van gegevens en foto's. We zijn benieuwd en laten ons verrassen.

NIEUWE WEBSITE

Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan een nieuwe website van de Historische Werkgroep. De bestaande site krijgt daarmee een complete restyling. De nieuwe website informeert niet alleen over de werkgroep, maar bevat eveneens uitgebreide informatie en boordevol wetenswaardigheden over de historie van Baarlo. Tijdens de ontwikkeling van de site is rekening gehouden met de minder ervaren internetgebruiker, zodat ook deze daarin eenvoudig de weg kan vinden. Naar verwachting wordt de nieuwe website in het najaar gelanceerd op het net.

LEZING BURGEMEESTER DE POLLAERT

De naam van deze burgemeester van de gemeente Maasbree zegt u niets? Niet vreemd. De man was het niet gegund om amper twee jaar burgemeester te zijn van de toenmalige gemeente Maasbree, die bestond uit de dorpen Baarlo, Blerick en Maasbree. Het klinkt ongeloofwaardig, maar anno 1867/68 werd het de man door raadsleden en burgers zo lastig gemaakt, dat hij gedwongen werd zijn ambt als eerste burger op te geven. Tot op heden nooit eerder vertoond in onze gemeente. Gezien de toekomst van de gemeente zal onze huidige burgemeester zich geen zorgen hoeven te maken, dat zo'n situatie zich zal herhalen.

De oud-archivaris van Venlo, de heer Th. Huys, heeft een zeer interessante studie

gemaakt rond de problemen. De uitgebreide documentatie, zelfs tot ministerieel niveau heeft hij geraadpleegd. Op 5 november zal hij de perikelen omtrent deze turbulente periode in de Maasbreesse gemeentepolitiek voor ons nader uit de doeken doen. Reeds eerder heeft hij deze lezing in Venlo gehouden. U kunt ervan verzekerd zijn van een spannend verhaal, dat op een boeiende wijze verteld wordt.

De lezing wordt gehouden op maandag 5 november om 20.00 uur in 't Paedje, Zuivelstraat 5. De toegangsprijs bedraagt € 2,50. Abonnees van de Borch hebben gratis toegang.

SCHENKINGEN VANAF APRIL 2007

In de afgelopen periode ontvingen wij van verschillende families en instanties voor ons archief de nodige zaken om dit over Baarlo in stand te houden en uit te breiden.

Uw schenking stellen wij ten zeerste op prijs. Bedankt!

A.P. Hanssen:

Een gedeelte van het behouden archief en foto's van de R.K. Coöperatieve Verbruikersvereniging (HAKA).

Paters s.s.s., Brakkenstein: Oude gramafoonplaten "His Master's Voice" 45 toerenplaten. Boek, getypt in 1939 en samengesteld door pater Chr. C. van Meel s.s.s. "De Berckt: Feodaal Riddergoed en Klooster - Historische Schets."

Mevr. Thijssen-Bruynen: Bidprentjes en foto's.

Bart Hölscher RTV:

DVD "Het grote publiek moet weten wat hier te koop is. Over het leven en werk van Professor Dr. J.J.M. Timmers."

Fr. van Bergen:

1x Verkoopboek voor smeden en timmerlieden 1x Register tot inschrijving van facturen etc. Beide over de periode 1934-1937.

N.N.: Kruisbeeld

Mevr. P. Engels:

1 plakkaat "Ter gedachtenis uwer 1^e H. Communie 5 april 1891 van Wilhelmina Jacobs", haar grootmoeder.

Mevr. R. Hutjens:

Foto's en schilderij.

R.H.C.Limburg via H. Brueren:

17 inventarissen voor onze bibliotheek.

MARQUEYSSAC

Het is zeker bij de ouderen bekend, dat een van de laatste baronessen van Erp, Marie Madeleine, de ouderen van Baarlo goed gezind was. Nog jaarlijks wordt mede van haar erfenis het uitstapje bekostigd. Minder bekend is, dat zij echter nooit in Baarlo

gewoond heeft. Ze werd geboren in de Dordogne op het familiekasteel van haar moeder.

Dit kasteel is sinds enkele jaren opengesteld voor het publiek. Het zijn vooral de uitgestrekte (buxus)tuinen en de unieke ligging op een rots hoog boven de rivier de Dordogne, die de plek zo interessant maken. Omdat haar vader als Belgische gezant in het Vaticaan geaccrediteerd was, kwam o.a. Pius X er op bezoek. Baron Maximiliaan d'Erp de Baerlo et Holt, de vader van Marie Madeleine, was reeds bevriend met hem voordat Guiseppe Sarto, de bisschop van Mantua, tot paus verkozen werd. Een speciale plek in de tuin waar hij mediteerde, herinnert nog altijd aan zijn logeerpartijtjes.

Wilt u het landgoed eens in ogenschouw nemen dan hoeft u niet af te reizen naar Frankrijk, maar kunt u kijken op de website www.marqueyssac.com.

MGR. THIJSSEN

Correctie

In het vorige Baarlose verleden werd in het artikel over Mgr. Thijssen vermeld, dat hij op Soeterbeek werd geboren. Een attente lezer maakte ons opmerkzaam, dat de familie Thijssen toen niet op Soeterbeek woonde maar in de Helling. Een klein, wit boerderijtje juist over de beek aan de linkerzijde, was zijn geboorteplek. Het huis dat dateerde uit 1711 werd in 1957 afgebroken.

BESCHRIJVING VAN HET JAAR 1857

Fijn als mensen ons in kennis stellen van spullen uit het verleden, die zij bezitten. Zo komt onderstaand artikeltje uit een beperkt Baarloos dagboek. Meer nog dan nu was 150 jaar geleden het weer van invloed op het agrarische leven en inkomen van de mensen. De onderstaand tekst is een letterlijke weergave.

In het jaar 1857 was het zoo droog als ooit mensch beleeft heeft het heeft bijna niet geregent den geheelen zomer zoodat putten droog waren gij zuld over dit jaar lang horen

schrijven en spreken wand de waters waren zoo klein dat zij door de maas konde gaan en met plaatzen dat zij de broek maar om hoog rolde en der zoo door liepen zonder nat worden.

De Maas bleef eeven klijn tot st Andreas (30 november) en het heeft bijna nog niet geregent en ook bijna nog niet gevoren dit is geschreven op 13 December. De vruchten zijn ook minder dan men gewoon was, het koren kost middel prijs 22 gulden kleefs het malder (ongeveer 164 kg) en klaverzaad 24 tot 27 Cents het ... (onleesbaar). En den boekwijd een wijnig hoger als het koren de boder 38 Cents middelprijs en het droog weer hield aan tot het nieuw jaar en ook het open weer.

PASTORIE

Voor de meeste mensen is het de gewoonste zaak, dat de pastorie naast de kerk ligt. In Baarlo is dat niet altijd zo geweest. Sinds 1885 heeft het huis deze functie. Voorheen woonden de pastoors van Baarlo op diverse plekken in het dorp. Toch verbleef in een grijs verleden op de huidige plek van de pastorie reeds een geestelijke. Dit is op te maken uit een verslag van de schepenbank uit 1798.

Toen in 1795 op kasteel d'Erp de jonge bruid van Hendrik van Erp, Helena van Voorst tot Voorst uit Bedum introuwde, vertrokken drie ongetrouwde familieleden naar elders. Werd het huis te klein of lag het aan de nieuwe châtelaine? Bekend was, dat een broer van de bruidegom, die kanunnik was, verhuisde naar een huis in het dorp. Maar welk huis was dat?

De schepenbank gaf de oplossing. Want: *"Frans, Baron van Erp canonicus van de cathedraele kercke van St. Marten tot Rutten"* verkoopt aan zijn broer: *"behuysinghe met eenen Moeshoff, genoemd het Duyffgoed, gelegen ten eenre zijde het goed genoemd den Speulhoff (nu Markt 4) met het voorste aan de straat met de achterste aan de Moolenbeecke.."*

Tevens verkoopt hij de *mobilia* (roerende goederen), één vierde deel van twee morgen grond (een morgen is 33 are) en een perceeltje hakhout van 12 roeden.

Waar onze kanunnik, die in 1827 overlijdt, naar toe gaat, vertelt het verslag niet. Wat opvalt is verder, dat de voorzijde van zijn huis volgens de akte niet gelegen is aan de Markt maar aan de straat. Zou de toenmalige markt in die tijd dan toch aan de noordzijde van de kerk gelegen hebben?

VOOR U GELEZEN

In 1752 werd een geërfden dag gehouden om een twistpunt tussen de kerk en de gemeente op te lossen. Het betrof het onderhoud van

de vervallen kerkhofmuur. Alleen het onderhoud van de toren en de klokken werd gewoonlijk door de gemeenschap betaald. Deze hadden de functie van alarm in noodgevallen, zoals aankomende onraad, in aantocht zijnde soldaten, brand etc.

Extract uijt den Geerfdendag gehouden in de Heerlijkheid Baerlo den 10 julij 1752 door ordre van den Heere van Baerlo op verzoek van de geerfdens.

De regeerders van Baerlo weijgerende de reparatie aen de Kerkhofsmuere op present van de selve soude moeten geschieden uijt de Kerkcke middelen en de groote kerkhofs muere oock vele jaeren in stucken sijnde, ende op den grond liggende, soo wordt voorgesteld dat hier op geresolveert wordt, het eene ofte het ander promptelijck te maecken, ofte sich ten minsten daer op te seggen de reedenen waeromme de gemeijnt dat en niet soude raecken. Hierbij compt dat de pilaeren aen den buijck van de kerk, vervallen ende ineeten om datse niet gedeckt worden ter oirsaecke dat de gemeijnte sigh deese oock niet aen en treckt soo weinigh als de affhangen, dewelcke gesepareert worden van kerspaele daek, is mede questie van 't klokken seijl, welck hier alles dient gerepareert te worden.

In margine stont De regeerders ende sempte geerfdens seggen dat sij de oude dorpsrekeninghen inwendich acht daegen sullen naersien, ende hunne resolutie geven.

Wij ondersegde regeerders der Heerlijkheid Baerlo naergesien hebbende de oude dorpsrekeninghe in voldoeninghe van den bovenstaenden voorstel gedaen op den geerfdendagh van den 10 julij lesteeden ende in denselve reeckeninghe geen sintes bevonden hebbende dat de gemeijnte eenighe reparatie heeft gedaen aen de kerkhoffs muere, so is wij heben verclaert gelijk wij verclaeren mits desen dat de kerckhof muere soo wel als het kerckhoff, sijn toekomende aens onse kerkcke dewelcke van aale tijden de noodige reparatien daer aen gedaen alsmede de clockenseijlen ende raemen betaalt heeft ende onse gemeijnte alleen den Thooren ende clocken, gelijk mede 't raedthuijs ende schoole uijt welcken hoofde oock gehouden is neffens deese, de groote poorte tusschen hetselve ende cappelanie te onderhouden.

Insaecke der waarheijdt hebben wij deese eigenhandig onderteekent, Baerlo den 16 aug. 1752

Joachim Beurskens, Hermen Verbraemhorst, Jan Janssen, Sander Sanders, Hermen Joosten, Aernoldus Verhaegh, Aret Korstens
Bron: RHCL 16.1117 nr. 117 kasteel Baerlo

INTERESSANTE INFORMATIE

<http://www.archiefvaria.nl>

Archiefvaria is een website met zaken, die bij bezoeken aan Limburgse archieven ontdekt zijn. Het gaat hier voornamelijk over Baarlo en Kessel alsmede Ambt Kessel en Overkwartier van Gelre

ABONNEMENTSBIJDRAGE 2007

Door omstandigheden kunnen wij in 2007 nog **niet** overgaan tot het automatisch incasseren van de abonnementsbijdrage. Bij toezending van Sprokkeling 41 zit daarom de nota nog bijgesloten, die u op de gebruikelijke wijze kunt voldoen.

BAARLOSE SPROKKELINGEN

Lijst van voorradige Sprokkelingen

Verkrijgbaar bij:

VERSPA HERENMODE

Grotestraat 17, Baarlo

Verder kunt u telefonisch bestellen bij:

P.J.C. van der Coelen, 077-4771349

C.J.M. Vaessen, 077-4772182

Per e-mail: hwbaarlo@hetnet

Via website: deborcht.baarlo.com

Nr.	Titel	Prijs €
12	De Zondagsdichter Mathijs Houba 1856-1945	05,00
17	Mathias Kessels, beroemde telg uit een Baarloos geslacht	05,00
18	Er was eens.....Stockmanshof	07,50
20	Keuk en Kukskes Officiële en officieuze persoonsnamen	07,50
23	Over Pillekens en Pasteyen Geneeskunst en voeding in voorbije eeuwen	19,00
27/28	Baarlo, bezet bevrijd 1940-1945	15,00
32	De Hoffacker, Boerderij geschiedenis	07,50
33	En weer werd de vijand verslagen, 1945-1950	10,00
34	De Borcht te Baarlo	29,50
35	Het agrarische verenigingsleven in Baarlo, 1871-2001	22,50
36	Anderhalve eeuw Fanfaregezelschap Baarlo	22,50
37	Soeterbeek De geschiedenis van een oud buurtschap	22,50
40	Winters van den Speulhof	22,50
Extra	Van St. Jozefklooster naar Kloosterhof 1903-1995	10,00
Extra	Een opmerkelijke vondst in Baarlo	01,50
Extra	Lijst van namen van militairen uit de Franse tijd	05,00
Extra	Vervolglijst van namen van militairen uit de Franse tijd	05,00

Deze uitgave is verzorgd door de werkgroep

Baarloos Verleden:

Hub Brueren

Jan van der Coelen

Jan Wijnhoven